

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
24 päivänä lokakuuta 2019¹

Asia C-244/18 P

**Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE
vastaan**

Euroopan komissio

Muutoksenhaku – Tukitoimenpiteet, joita Kreikan viranomaiset ovat toteuttaneet valittajan hyväksi yrityksen yksityistämishjelmassa – Valtiontakaukset – Komission päätös, jossa nämä toimenpiteet todetaan sisämarkkinoille soveltumattomiksi valtiontuiksi – SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu taloudellisen edun käsite – Vaikeuksissa oleva yritys – Pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivat – Valtiontukien takaisinperintä – Takaisin perittävien tukimäärien vahvistaminen – Poikkeukselliset olosuhteet

I Johdanto

1. Käsiteltävässä valituksessa Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE (jäljempänä Larko tai valittaja) vaatii kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 1.2.2018 antaman tuomion Larko v. komissio² (jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla tämä hylkäsi Larkon kanteen, jossa vaadittiin valtiontuesta SA.34572 (13/C) (ex 13/NN), jonka Kreikka on myöntänyt Larko General Mining & Metallurgical Company SA -yhtiölle, 27.3.2014 annetun komission päätöksen 2014/539/EU³ (jäljempänä riidanalainen päätös) kumoamista.
2. Unionin tuomioistuimen pyynnöstä tässä ratkaisuehdotuksessa tarkastellaan ainoastaan toisen valitusperusteen ensimmäistä osaa, joka koskee pääasiallisesti SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua taloudellisen edun käsitteen virheellistä tulkintaa, ja neljättä valitusperustetta, joka koskee pääasiallisesti [SEUT 108] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun asetuksen N:o 659/1999⁴ tuen takaisinperintää koskevan 14 artiklan 1 kohdan rikkomista.
3. Tarkasteluni päätteeksi ehdotan, että unionin tuomioistuin hylkää toisen valitusperusteen ensimmäisen osan ja neljännen valitusperusteen perusteettomina.

1 Alkuperäinen kieli: ranska.

2 T-423/14, EU:T:2018:57.

3 EUVL 2014, L 254, s. 24.

4 EYVL 1999, L 83, s. 1.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Asetus N:o 659/1999

4. Asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan, jonka otsikko on ”Tuen takaisinperiminen”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Sääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta – –”.

B Suuntaviivat vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi

5. Valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettujen yhteisön suuntaviivojen (jäljempänä pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivat)⁵ 2.1 jakson, jonka otsikko on ”Vaikeuksissa oleva yritys”, 9–11 kohdassa määrätään seuraavaa:

”9. Vaikeuksissa olevalle yritykselle ei ole yhteisön määritelmää. Komissio katsoo näissä suuntaviivoissa kuitenkin, että kyse on vaikeuksissa olevasta yrityksestä, jos yritys ei pysty omilla taikka omistajilta/osakkailta tai luotonantajilta saaduilla varoilla pysäyttämään tappiollista kehitystä, joka johtaa lähes varmasti yrityksen toiminnan loppumiseen lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä, jos viranomaiset eivät puutu tilanteeseen.

10. Yritys katsotaan periaatteessa näissä suuntaviivoissa tarkoitetuksi vaikeuksissa olevaksi yritykseksi sen koosta riippumatta seuraavissa olosuhteissa:

--

11. Vaikka mikään 10 kohdassa esitetyistä olosuhteista ei ole käsillä, yrityksen voidaan silti katsoa olevan vaikeuksissa, etenkin jos vaikeuksissa olevan yrityksen tavanomaiset merkit, kuten kasvavat tappiot, liikevaihdon supistuminen, varastojen kasvu, ylikapasiteetti, tulorahoituksen pienentyminen, lisääntyvä velkaantuminen, korkokustannusten nousu ja nettoarvon heikentyminen tai sen katoaminen, ovat nähtävissä. – –”

C Takauksia koskeva tiedonanto

6. [SEUT 107] ja [SEUT 108] artiklan soveltamisesta valtioon tukiin takauksina 20.6.2008 annettun komission tiedonannon⁶ (jäljempänä takauksia koskeva tiedonanto) SEUT 107 artiklaa käsittelevän 2.1 kohdan, jonka otsikko on ”Yleisiä huomautuksia”, kolmannessa alakohdassa todetaan seuraavaa:

”Epäselvyyksien välttämiseksi valtion varojen osallisuus olisi siten selvitettävä valtioneuvoston yhteydessä. Valtioneuvoston saattava hyöty on se, että valtio vastaa takaukseen liittyvästä riskistä. Tällaisesta valtion ottamasta riskistä peritään tavallisesti asianmukainen takausmaksu. Jos valtio luopuu tällaisesta maksusta kokonaan tai osittain, yritys hyötyy ja samalla kulutetaan valtion varoja. Siten kyseessä voi olla perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukainen valtioneuvosto, vaikka kävisi ilmi, ettei valtio joutuisi maksamaan takaamaansa määrää. Tuen myöntäminen tapahtuu, kun takaus annetaan, ei silloin kun vaaditaan takaussuoritusta tai kun suoritetaan takaussitoumuksen mukaisia maksuja. Takausta myönnettäessä on arvioitava, onko takaus valtioneuvoston tukea ja jos on, mikä on tuen määrä.”

5 EUVL 2004, C 244, s. 2.

6 EUVL 2008, C 155, s. 10.

7. Tiedonannon 3.2 kohdassa, jonka otsikko on ”Yksittäiset takaukset”, todetaan seuraavaa:

”Komissio katsoo, että kaikkien seuraavien edellytysten täytyminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtiontakaus ole valtiontukea.

a) Lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa.

Yhteisön suuntaviivojen valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi määritelmää olisi sovellettava päätettäessä onko lainanottajan katsottava olevan taloudellisissa vaikeuksissa – –.

--

d) Takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta.

Kuten 2.1 kohdassa todetaan, valtion ottamasta riskistä olisi yleensä perittävä takauksen tai vastatakauksen kohteena olevaan määrään perustuva asianmukainen takausmaksu. Kun takauksesta maksettu hinta on vähintään yhtä korkea kuin vastaava rahoitusmarkkinoilla esiintyvä takauksen viitemaksu, takaus ei ole tukea.

Jos rahoitusmarkkinoilta ei löydy vastaavaa takauksen viitemaksua, taatun lainan kokonaiskustannusta, mukaan lukien lainan korko ja takausmaksu, on verrattava vastaavan takaamattoman lainan markkinahintaan.

--”

8. Tiedonannon 4.1 kohdassa, jossa käsitellään takauksiin, joissa on tukiosuus, liittyviä yleisiä seikkoja, todetaan seuraavaa:

”Kun yksittäinen takaus tai takausjärjestelmä ei ole markkinataloussijoittajaperiaatteen mukainen, sen katsotaan olevan valtiontukea. Siten valtiontuen osuus on määriteltävä, jotta voidaan tarkistaa, voidaanko tuki katsoa kuuluvaksi tietyn valtiontukia koskevan poikkeuksen piiriin. Periaate on, että valtiontukiosuudeksi katsotaan yksittäisenä tai järjestelmän kautta myönnetyn takauksen oikean markkinahinnan ja toimenpiteestä varsinaisesti maksetun hinnan välinen erotus.

Tuloksena syntyvät vuosittaiset avustusekvivalentit olisi diskontattava nykyarvoonsa viitekorkoa käyttämällä ja laskettava sitten yhteen kokonaisavustusekvivalentin selville saamiseksi.

Laskiessaan takauksen tukiosuutta komissio kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin tekijöihin:

a) Yksittäiset takaukset: Onko lainanottaja taloudellisissa vaikeuksissa? Sulkevatko takausjärjestelmään osallistumista koskevat edellytykset pois mahdollisuuden, että tällaiset yritykset osallistuisivat siihen? (Katso yksityiskohtaiset tiedot 3.2 kohdan a alakohdassa).

Komissio huomauttaa, että vaikeuksissa olevien yritysten kohdalla markkinatalouden ehdoin toimiva takaaja, jos sellainen löytyisi, veloittaisi takauksen myöntämishetkellä suuren maksun maksukyvyttömyysoletuksen takia. Jos todennäköisyys sille, että lainanottaja ei voi maksaa lainaa takaisin, nousee erityisen korkeaksi, tällaista markkinahintaa ei ehkä ole, ja poikkeuksellisissa olosuhteissa takauksen tukiosuus voi osoittautua yhtä korkeaksi kuin summa, joka tosiasiallisesti takauksella katetaan.

--”

III Tosiseikat, unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettu kanne ja valituksenalainen tuomio

A Tosiseikat

9. Käsiteltävän asian tausta on selostettu yksityiskohtaisesti valituksenalaisessa tuomiossa, johon tässä viitataan.⁷ Tämän ratkaisuehdotuksen ymmärtämisen kannalta olennaiset ja tarpeelliset seikat voidaan tiivistää seuraavasti.

10. Larko on lateriittimalmin louhintaan ja jalostukseen, ruskohiilen louhintaan ja ferronikkelin ja sivutuotteiden tuotantoon erikoistunut yritys.

11. Se perustettiin vuonna 1989 uudeksi yritykseksi Hellenic Mining and Metallurgical SA:n purkamisen jälkeen. Pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan Larkolla oli kolme osakkeenomistajaa, joiden osuudet jakautuivat siten, että Kreikan valtio omisti niistä yksityinen rahoituslaitoksen Hellenic Republic Asset Development Fundin välityksellä 55,2 prosenttia, National Bank of Greece SA 33,4 prosenttia ja Public Power Corporation (Kreikan suurin sähköntuotantoyhtiö, jossa valtio on enemmistöosakkaana) 11,4 prosenttia yhtiön osakkeista.

12. Hellenic Republic Asset Development Fund ilmoitti maaliskuussa 2012 komissiolle Larkoa koskevasta yksityistämishelmasta.

13. Komissio käynnisti huhtikuussa 2012 oma-aloitteisesti alustavan tutkinnan, jossa se tarkasteli tätä yksityistämistä valtiontukisääntöjen kannalta.

14. Tutkinnan kohteena oli kuusi toimenpidettä, joista tämän ratkaisuehdotuksen kannalta on merkitystä ainoastaan toisella, neljännellä ja kuudennella toimenpiteellä, koska toisen valitusperusteen ensimmäinen osa ja neljäs valitusperuste koskevat vain näitä kolmea toimenpidettä:

- toinen toimenpide koski Kreikan valtion vuonna 2008 myöntämää takausta ATE-pankin Larkolle antamalle 30 miljoonan euron lainalle (jäljempänä toimenpide 2 tai vuoden 2008 takaus). Tämä takaus kattoi 100 prosenttia lainasta enintään kolmen vuoden ajan, ja takausprovisio oli 1 prosentti vuodessa;
- neljäs toimenpide oli Kreikan valtion vuonna 2010 toistaiseksi myöntämä takaus National Bank of Grecen (Kreikan keskuspankki) takaussitoumukseen Larkon noin 10,8 miljoonan euron lainalle; kyseinen takaus kattoi koko takaussitoumuksen, ja takausprovisio oli 2 prosenttia vuodessa (jäljempänä toimenpide 4);
- kuudes toimenpide koski Kreikan valtion vuonna 2011 myöntämiä kahta takausta ATE-pankilta otetuille kahdelle lainalle, joiden määrät olivat 30 ja 20 miljoonaa euroa; takaukset kattivat lainat sataprosenttisesti, ja takausprovisio oli 1 prosentti vuodessa (jäljempänä toimenpide 6).

15. Tutkinnan aikana komissio pyysi Kreikan viranomaisilta lisätietoja, jotka ne toimittivat vuosina 2012 ja 2013. Komission yksiköiden ja Kreikan viranomaisten kesken järjestettiin myös joitakin tapaamisia.

16. Komissio aloitti 6.3.2013 tekemällään päätöksellä⁸ (jäljempänä menettelyn aloittamista koskeva päätös) SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn.

⁷ Ks. valituksenalaisen tuomion 1–14 kohta.

⁸ EUVL 2013, C 136, s. 27, valtiontuki SA.34572 (13/C) (ex 13/NN).

17. Menettelyn aikana komissio pyysi Kreikan viranomaisia ja kolmansiä osapuolia esittämään huomautuksensa edellä 14 kohdassa mainituista toimenpiteistä. Kreikan viranomaiset esittivät huomautuksensa 30.4.2013; komissio ei saanut huomautuksia Larkolta.

18. Komissio teki riidanalaisen päätöksen 27.3.2014. Tässä päätöksessä komissio totesi toimenpiteistä 2, 4 ja 6, jotka ovat ainoat, joiden tarkastelulla on merkitystä tämän ratkaisuehdotuksen kannalta, että Larko oli näiden kolmen toimenpiteen hyväksymisajankohtana ollut pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivoissa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys.⁹

19. Komissio katsoi myös, että nämä toimenpiteet olivat SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, että näihin toimenpiteisiin oli ryhdytty SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisten ilmoittamista ja täytäntöönpanokieltoa koskevien velvollisuuksien vastaisesti ja että toimenpiteet olivat sisämarkkinoille soveltumatonta tukea, joka oli perittävä takaisin asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Lopuksi komissio määräsi tukina takaisin perittäväksi takausten kattaman määrän kokonaisuudessaan.¹⁰

B Unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettu kanne

20. Larko nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 6.6.2014 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jossa vaadittiin kumoamaan riidanalainen päätös ja palauttamaan sille korkoineen mikä tahansa rahamäärä, joka siltä oli mahdollisesti peritty takaisin suoraan tai epäsuorasti pantaessa täytäntöön riidanalaisista päätöistä.

21. Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisella tuomiolla kanteen kokonaisuudessaan ja velvoitti Larkon korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

C Asian käsittely unionin tuomioistuimessa ja asianosaisten vaatimukset

22. Larko vaatii unionin tuomioistuimen kirjaamoon 4.4.2018 jättämälläan valituskirjelmällä unionin tuomioistuinta kumoamaan valituksenalaisen tuomion, palauttamaan asian unionin yleiseen tuomioistuimeen ja päättämään oikeudenkäyntikuluista myöhemmin.

23. Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin hylkää valituksen ja velvoittaa Larkon korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

IV Asian tarkastelu

A Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa, joka koskee toimenpidettä 2

24. Toisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa kyseenalaistetaan toimenpiteen 2 luokittelu SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi ja erityisesti se, että tällä toimenpiteellä arvioitiin myönnettävän Larkolle ”taloudellista etua”.

⁹ Vaikeuksissa olevan yrityksen käsitteen merkityksestä valtiontueksi luokittelun kannalta ks. edellä 26–28 kohta.

¹⁰ Takaisin perittävät määrät olivat toimenpiteen 2 osalta 30 miljoonaa euroa, toimenpiteen 4 osalta arviolta 10,8 miljoonaa euroa ja toimenpiteen 6 osalta 30 ja 20 miljoonaa euroa. Ks. edellä 14 kohta.

25. Katsoessaan kyseisen toimenpiteen riidanalaisessa päätöksessä valtioneuoksi komissio tukeutui takauksia koskevan tiedonannon 3.2 kohdan a ja d alakohtaan. Koska Larko väittää, että komissio teki oikeudellisen virheen, kun se sovelsi kyseisiä alakohtia myönnettyyn tukeen, mielestäni on aiheellista ennen toisen valitusperusteen ensimmäisen osan tarkastelua (2 osa) esittää joitakin alustavia huomautuksia kyseisestä tiedonannosta (1 osa).

1. Alustavia huomautuksia takauksia koskevasta tiedonannosta

26. Takauksia koskevasta tiedonannosta ilmenevät komission näkemykset takauksina myönnettyistä valtiontuista ja periaatteet, joita komissio noudattaa tulkitessaan SEUT 107 ja SEUT 108 artiklaa ja niiden soveltamista valtiontakauksiin.

27. Sen määrittämiseksi, myönnetäänkö takauksella SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu etua, komission olisi kyseisen tiedonannon 3.1 kohdan mukaan perustettava arvionsa markkinataloudessa järkevästi toimivan sijoittajan periaatteelle. Sen vuoksi olisi otettava huomioon edunsaajayrityksen tosiasialliset mahdollisuudet saada vastaavaa rahoitusta pääomamarkkinoilta.¹¹

28. Jotta voitaisiin helpommin arvioida sitä, onko tietty takaus mainitun periaatteen mukainen, komissio asettaa kyseisen tiedonannon 3.2 kohdassa tietyt edellytykset, joiden täytyessä voidaan katsoa, että kyseessä ei ole valtiontuki, ja yksittäisten takausten osalta edellytyksenä on yhtäältä, että lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa (3.2 kohdan a alakohta), ja toisaalta, että takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta (3.2 kohdan d alakohta).¹²

29. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan näiden kahden edellytyksen täyttymistä on arvioitava ottamalla huomioon *rahoitustukien myöntämishetkellä vallinneet olosuhteet*, mikä edellyttää sitä, ettei tehdä arviointia, jotka perustuvat myöhemmin vallinneeseen tilanteeseen (jäljempänä ajallinen arviointiperuste).¹³

30. Sen määrittämiseksi, onko takaus tukea, takauksia koskevan tiedonannon 3.2 kohdan d alakohdan ensimmäisessä alakohdassa asetetaan arviointiperusteeksi se, että valtion ottamasta riskistä on *perittävä takauksen tai vastatakauksen kohteena olevaan määrään perustuva asianmukainen takausmaksu* (jäljempänä riskin korvaamista koskeva arviointiperuste). Kun nimittäin takauksesta maksettu hinta on vähintään yhtä korkea kuin vastaava rahoitusmarkkinoilla esiintyvä takauksen viitemaksu, takaus ei ole tukea. Tiedonannon 3.2 kohdassa onkin muotoiltu kaksi menetelmää sen arvioimiseksi, täyttääkö takaus riskin korvaamista koskevan arviointiperusteen: joko niin, että takauksesta maksettua hintaa verrataan vastaavaan rahoitusmarkkinoilla tarjotun takauksen viitemaksuun tai taatun lainan kokonaiskustannuksia, lainan korko ja takausmaksu mukaan luettuina, verrataan vastaavan takaamattoman lainan markkinahintaan.

2. Asian tarkastelu

31. Larko väittää, että unionin yleinen tuomioistuin syyllistyi väärään lainsoveltamiseen katsoessaan, että toimenpiteellä 2 annettiin Larkolle SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua etua. Larkon mukaan unionin yleinen tuomioistuin on soveltanut virheellisesti yhtäältä ajallista arviointiperustetta todetessaan, että Larko oli toimenpiteen 2 myöntämisaikana vaikeuksissa oleva yritys (a jakso), ja toisaalta riskin korvaamista koskevaa arviointiperustetta katsoessaan, että 1 prosentin takausprovisio ei vastannut taattujen lainojen takaisinmaksun laiminlyönnin riskiä, sellaisena kuin se määritellään takauksia koskeva tiedonannon 3.2 kohdan d alakohdassa (b jakso).

11 Ks. takauksia koskevan tiedonannon 3.1 kohdan toinen alakohta.

12 Ks. takauksia koskevan tiedonannon 3.1 kohdan kolmas alakohta.

13 Ks. erityisesti tuomio 16.5.2002, Ranska v. komissio (C-482/99, EU:C:2002:294, 71 kohta) ja tuomio 1.10.2015, Electrabel ja Dunamenti Erőmű v. komissio (C-357/14 P, EU:C:2015:642, 50 kohta).

a) Ajallinen arviointiperuste

32. Ajallista arviointiperustetta koskeva väite kohdistuu valituksenalaisen tuomion 77–80 kohtaan ja koskee SEUT 107 artiklan 1 kohdan rikkomista.

33. Aluksi on huomautettava, että päätyessään tuomion 90 kohdassa siihen, ettei komissio ollut tehnyt ilmeistä arviointivirhettä katsoessaan Larkon olleen toimenpiteen 2 myöntämisaikajakoitana vaikeuksissa oleva yritys, unionin yleinen tuomioistuin on noudattanut kaksivaiheista menettelyä. Se toteaa valituksenalaisen tuomion 75–82 kohdassa ensin, että komissio saattoi käytettävissään olleiden tietojen perusteella perustellusti todeta, että Larko oli vaikeuksissa oleva yritys. Tämän jälkeen se toteaa valituksenalaisen tuomion 83–89 kohdassa, että komissio ei tehnyt oikeudellista virhettä, kun se katsoi, että Kreikan valtion voitiin vuoden 2008 takauksen myöntämisaikajakoitana odottaa Larkon osakkeenomistajana tietävän, että se oli taloudellisesti vaikeassa tilanteessa.

34. Larko väittää, että unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 77–80 kohdassa tekemä arviointi on virheellinen, koska tämän arvioinnin perustana olevat tosiseikat tapahtuivat takauksen myöntämisaikajokohdan eli 22.12.2008 *jälkeen*, toisin kuin unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä edellytetään.¹⁴ Tältä osin Larko tukeutuu seuraaviin kolmeen perusteluun.

35. Ensinnäkin kyseisissä valituksenalaisen tuomion kohdissa mainitut tilinpäätöstiedot ulottuvat vuoteen 2012 ja kattavat joka tapauksessa vuoden 2009 negatiivisen tuloksen. Toiseksi vuoden 2008 tilinpäätöstiedot olivat myös vuoden 2008 takauksen myöntämisaikajokohdasta myöhäisempiä, koska tilikausi ei ollut vielä päättynyt eikä tilinpäätöstä ollut vielä edes laadittu eikä siten myöskään saatettu Kreikan valtion tietoon takauksen myöntämisaikajokohdasta. Unionin yleinen tuomioistuin ei näin ollen ole ottanut huomioon kyseisenä ajankohtana vallinneita olosuhteita, kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä edellytetään. Kolmanneksi, vaikka oletettaisiin, että vuoden 2008 tiedot eivät olleet vuoden 2008 takauksen myöntämisaikajokohdasta myöhäisempiä, ne olivat tässä vaiheessa joka tapauksessa lyhyen aikavälin tietoja. Tältä osin Larko väittää, että pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen 9–11 kohdasta ilmenee, että yrityksen varallisuustilanteen arvioinnin on perustuttava riittävän pitkän aikavälin tietoihin eikä vain hetkelliseen kuvaan siitä.

36. Komissio katsoo, että tämä väite on hylättävä.

37. Huomautan aluksi, että koska kyseinen takaus myönnettiin 22.12.2008, sen arvioimiseksi, oliko Larko takauksen myöntämisaikajokohdasta vaikeuksissa oleva yritys, on unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan otettava huomioon kaikki tähän ajankohtaan mennessä tapahtuneet seikat.

38. Larkon esittämästä ensimmäisestä väitteestä on huomautettava, että se, että unionin yleinen tuomioistuin mainitsee valituksenalaisen tuomion 77 kohdassa tilinpäätöstiedot, jotka ulottuvat aina vuoteen 2012, ei sinänsä tarkoita, että unionin yleinen tuomioistuin on tukeutunut tällaisiin vuoden 2008 takauksen myöntämisaikajokohdasta myöhäisempiin tietoihin arvioidessaan Larkon taloudellista tilannetta kyseisenä ajankohtana.

39. Unionin yleisen tuomioistuimen mainintaa näistä tilinpäätöstiedoista on nimittäin tarkasteltava sen valossa, että komissio arvioi riidanalaisessa päätöksessä Larkon taloudellisen tilanteen siltä ajanjaksolta, jonka kuluessa *kaikki* riidanalaiset toimenpiteet toteutettiin, eli yrityksen taloudellisen tilanteen vuosina 2007–2012. Ennen valituksenalaisen tuomion 77 kohdassa tekemänsä mainintaa näihin

¹⁴ Ks. tästä oikeuskäytännöstä tämän ratkaisuehdotuksen 29 kohta ja alaviite 13.

tilinpäätöstietoihin, unionin yleinen tuomioistuin viittaa komission päätökseen seuraavasti: ”komissio totesi riidanalaisen päätöksen 56–66 perustelukappaleessa, että Larko oli vaikeuksissa oleva yritys – – toimenpiteiden [2, 4 ja 6] toteuttamisajankohtana, *mukaan lukien vuoden 2008 takauksen myöntämisaikajankohdaksi*”.¹⁵

40. On kuitenkin todettava, että arvioidessaan Larkon taloudellista tilannetta valituksenalaisen tuomion 78–80 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin on tukeutunut vuonna 2008 tapahtuneisiin seikkoihin eli Larkon negatiiviseen omaan pääomaan, sen liikevaihdon merkittävään pienenemiseen ja sen merkittäviin kumulatiivisiin tappioihin vuonna 2008.¹⁶

41. Tästä seuraa, että Larkon esittämä ensimmäinen väite on hylättävä.

42. Larkon esittämästä toisesta väitteestä on todettava, että se koostuu mielestäni kahdesta osasta: siinä väitetään yhtäältä, että vuoden 2008 tilinpäätöstiedot olivat vuoden 2008 takauksen myöntämisaikajankohdaksi myöhäisempiä, koska tilikausi ei ollut vielä päättynyt, ja toisaalta, että Kreikan valtio ei ollut tietoinen vuoden 2008 tilinpäätökseen sisältyneistä tiedoista.

43. Ensimmäisestä osasta on todettava, kuten komissio väittää, että vuoden 2008 tilinpäätöksessä esitetään Larkon taloudelliset tiedot ajanjaksolta 1.1.2008–31.12.2008, eli ne ovat suurimmaksi osaksi takauksen myöntämisaikajankohdaksi eli 22.12.2008 aikaisempia. Tältä osin on korostettava, että tietyn ajanjakson kuluessa tapahtuneet seikat voidaan yleensä todistaa myös myöhemmin laadituilla asiakirjoilla, jotka perustuvat näihin aikaisempiin seikkoihin.¹⁷ Tästä syystä vuoden 2008 tilinpäätökseen sisältyneitä tietoja ei voida pitää vuoden 2008 takauksen myöntämisaikajankohdaksi myöhäisempinä.

44. Toisesta osasta unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 85 kohdassa todennut, että ”yhdestäkään asiakirja-aineistoon toimitetusta asiakirjasta ei ilmene sellaisia seikkoja, jotka osoittaisivat pitävästi, että valtio olisi vuoden 2008 takauksen myöntämisaikajankohdaksi ollut tietoinen Larkon vaikeasta tilanteesta” ja että ”näin ollen on selvitettävä, täyttikö komissio todistustaakkansa tukeutuessaan lähinnä siihen olettamaan, että Kreikan valtion olisi pitänyt tietää Larkon olevan vaikeassa tilanteessa vuoden 2008 lopussa, kun takaus myönnettiin”.

45. Vaikka kyseisessä kohdassa käytetystä muotoilusta voisi saada sen käsityksen, että komissio tukeutui pääasiallisesti siihen, että Kreikan viranomaiset jättivät ottamatta selvää Larkon taloudellisesta tilanteesta, mielestäni on selvää, että unionin yleinen tuomioistuin on halunnut osoittaa komission tukeutuneen siihen olettamaan, että Kreikan valtion olisi *vähintäänkin* pitänyt tietää Larkon olevan takauksen myöntämisaikajankohdaksi vaikeassa tilanteessa.

46. Tällainen tulkinta on tehtävä valituksenalaisen tuomion 89 kohdan perusteella, jossa unionin yleinen tuomioistuin toteaa, että komissio saattoi kohtuudella todeta tai että se ei ainakaan ilmeisen virheellisesti todennut, että asiantunteva osakkeenomistaja olisi tällaisessa tilanteessa vähintäänkin ottanut selvää yrityksen senhetkisestä talous- ja rahoitustilanteesta ennen kuin se olisi myöntänyt tälle vuoden 2008 takauksen kaltaisen takauksen.¹⁸

¹⁵ Kursivointi tässä.

¹⁶ Riidanalaisen päätöksen 56 kohdasta ja valituksenalaisen tuomion 77 kohdasta ilmenee, että nämä tiedot koskevat vuotta 2008.

¹⁷ Ks. vastaavasti tuomio 28.1.2016, Slovenia v. komissio (T-507/12, ei julkaistu, EU:T:2016:35, 180 kohta).

¹⁸ Tämä tulkinta on ilmeinen, kun otetaan huomioon komission unionin yleiselle tuomioistuimelle esittämät huomautukset. Niistä nimittäin ilmenee, että komissio vetoaa pääasiallisena perustelunaan siihen, että Kreikan viranomaiset eivät ole missään vaiheessa väittäneet, että ne eivät olleet tietoisia siitä, että Larko oli vaikeuksissa joulukuussa 2008. Komissio toteaa ainoastaan toissijaisesti, että vaikka Kreikan valtio ei kyseisenä ajankohtana olisikaan ollut tietoinen Larkon taloudellisista vaikeuksista (mikä komission mukaan ei pidä paikkaansa), sen olisi silti pitänyt varmistaa, ettei Larko ollut vaikeuksissa oleva yritys.

47. Muistutan kuitenkin – siltä osin kuin Larko toisen väitteensä toisessa osassa kyseenalaistaa sen, että Kreikan viranomaiset olivat tietoisia Larkon taloudellisesta tilanteesta vuonna 2008, mikä on pääasian tosiseikkoihin liittyvä kysymys –,¹⁹ että ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen määrittämään tosiseikat ja arvioimaan niitä.

48. Unionin tuomioistuimella on kuitenkin toimivalta arvioida, onko unionin yleinen tuomioistuin ottanut riidanalaisen päätöksen sisällön huomioon vääristyneellä tavalla. On muistettava, että tällaisen vääristyneen huomioon ottamisen on ilmeistä selvästi asiakirja-aineistosta ilman, että tosiseikkoja ja todisteita on tarpeen arvioida uudelleen.²⁰

49. Vaikka käsiteltävässä asiassa se, olivatko Kreikan viranomaiset tietoisia Larkon taloudellisesta tilanteesta vuonna 2008 (vai eivät), on tosiseikkojen määrittämistä koskeva kysymys, joka kuuluu yksinomaan unionin yleisen tuomioistuimen toimivaltaan, unionin tuomioistuin voi kuitenkin tutkia, onko unionin yleinen tuomioistuin ottanut riidanalaisen päätöksen sisällön huomioon vääristyneellä tavalla tämän seikan osalta.

50. Vaikka viimeksi mainittu kysymys voitaisiin esittää siksi, että ensi näkemältä minkään riidanalaiseen päätökseen sisältyvän seikan perusteella ei voida katsoa, että komissio on noudattanut tässä kohden samaa päättelyä kuin unionin yleinen tuomioistuin,²¹ totean kuitenkin, että Larko ei ole vedonnut tällaiseen vääristyneeseen huomioon ottamiseen ja että joka tapauksessa on niin, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole valituksenalaisessa tuomiossa ottanut riidanalaisen päätöksen sisältöä huomioon vääristyneellä tavalla.

51. On nimittäin riidatonta, ettei Kreikan valtio hallinnollisen menettelyn aikana kiistänyt sitä, että Kreikan viranomaiset olivat tietoisia Larkon taloudellisesta tilanteesta vuonna 2008,²² minkä myös unionin yleinen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 88 kohdassa²³ ja mikä todennäköisesti selittää sen, miksi komissio ei ottanut kantaa tähän kysymykseen riidanalaisessa päätöksessä.²⁴

52. Unionin yleinen tuomioistuin on siis näiden seikkojen perusteella todennut, että arvioidessaan käsiteltävän asian olosuhteissa, oliko Larko takauksia koskevan tiedonannon 3.2 kohdan a alakohdassa tarkoitettulla tavalla taloudellisissa vaikeuksissa, komissio saattoi perustellusti tukeutua siihen oletamaan, että Kreikan valtio tiesi tai että sen ainakin olisi pitänyt Larkon osakkeenomistajana tietää, missä taloudellisessa tilanteessa Larko oli vuoden 2008 takauksen myöntämisaikana.

19 Täsmennän, että siltä osin kuin se kohdistuu valituksenalaisen tuomion 77–80 kohtaan, Larkon väitettä, jonka mukaan Kreikan viranomaiset olivat tietoisia sen tilanteesta, ei voida tulkita siten, että se kohdistuu arviointiin, jonka unionin yleinen tuomioistuin teki valituksenalaisen tuomion 83–89 kohdassa komissiolle kuuluvasta todistustaakasta.

20 Ks. erityisesti tuomio 21.12.2011, Iride v. komissio (C-329/09 P, ei julkaistu, EU:C:2011:859, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) ja tuomio 19.9.2019, Puola v. komissio (C-358/18 P, ei julkaistu, EU:C:2019:763, 44 ja 45 kohta).

21 Ks. edellä 44 kohta.

22 Hallinnollisen menettelyn aikana komissio katsoi, että Larko oli vaikeuksissa oleva yritys 22.12.2008 ja että kyseiseen toimenpiteeseen voitiin soveltaa yksityinen sijoittaja -arviointiperustetta, ja pyysi Kreikan viranomaisia toimittamaan sille kaikki merkitykselliset tiedot sen varmistamiseksi, oliko tilanne todella tällainen (ks. menettelyn aloittamista koskevan päätöksen 5.1, 5.2.2 ja 6 jakso). Tämän johdosta Kreikan viranomaiset jättivät 30.4.2013 huomautuksia (ks. edellä 17 kohta ja menettelyn aloittamista koskevan päätöksen 6 kohta), joista ilmenee, että nämä viranomaiset kiistivät sen, että Larko oli vaikeuksissa oleva yritys vuosina 2008 ja 2009, sillä vaikea tilanne oli aiheutunut ferronikkelin hinnan odottamattomasta alenemisesta (ks. riidanalaisen päätöksen 24 kohta). Vaikka siis kyseiset viranomaiset riitauttivat Larkon katsomisen vaikeuksissa olevaksi yritykseksi, ne eivät kuitenkaan sinänsä kiistäneet olleensa tietoisia yrityksen taloudellisesta tilanteesta eivätkä riitauttaneet menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä mainittuja Larkon tilinpäätöstietoja vuodelta 2008.

23 Tästä kohdasta ilmenee, että Kreikan viranomaiset eivät hallinnollisen menettelyn aikana näyttäneet toteen, etteivät ne voineet olla tietoisia vaikeasta taloudellisesta tilanteesta, johon valittaja oli joutunut.

24 Muistutan, että Larko ei hallinnollisen menettelyvaiheen aikana esittänyt huomautuksia ja että näin ollen vaikuttaa siltä, että kysymys siitä, olivatko Kreikan viranomaiset tietoisia Larkon taloudellisesta tilanteesta vuonna 2008, on tuotu esiin ainoastaan unionin yleisessä tuomioistuimessa.

53. Mielestäni unionin yleisen tuomioistuimen tekemä arviointi vaikuttaa sitä paitsi täysin johdonmukaiselta. Kuten se on valituksenalaisen tuomionsa 86–89 kohdassa todennut, asiantunteva sijoittaja,²⁵ joka olisi myöntänyt kyseessä olevan kaltaisen takauksen, olisi ilman muuta ottanut selvää Larkon taloudellisesta tilanteesta takauksen myöntämisaikana. Toimiakseen asiantuntevan yksityisen sijoittajan tavoin Kreikan viranomaisten olisi näin ollen joka tapauksessa pitänyt ottaa selvää yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Tältä osin on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on jäsenvaltion asia osoittaa, että se on toiminut asiantuntevan yksityisen sijoittajan tavoin.²⁶

54. Edellä esitetyn perusteella Larkon esittämä toinen väite on hylättävä.

55. Samoin on hylättävä valittajan esittämä kolmas väite, jonka mukaan vuoden 2008 tiedot koskivat lyhyttä aikaväliä. Asiassa on näet riidatonta, että Larkon taloudellinen tilanne alkoi heiketä vasta vuoden 2008 puolivälissä,²⁷ eikä mikään viittaa siihen, että unionin yleinen tuomioistuin olisi tukeutunut arvioinnissaan Larkon väittämällä tavalla vain hetkelliseen kuvaan sen tilanteesta.

56. Tästä seuraa, että vaikeuksissa olevan yrityksen käsitteeseen sovellettua ajallista arviointiperustetta koskeva väite on hylättävä.

b) Riskin korvaamista koskeva arviointiperuste

57. Riskin korvaamista koskeva arviointiperusteeseen liittyvä väite kohdistuu valituksenalaisen tuomion 94–98 kohtaan ja koskee SEUT 107 artiklan 1 kohdan ja SEUT 296 artiklan 2 kohdan rikkomista.

58. Mainituissa kohdissa unionin yleinen tuomioistuin on todennut, että komissio saattoi perustellusti päätellä, että 1 prosentin vuotuisen takausprovision ei voitu katsoa vastaavan riskiä taattujen lainojen takaisinmaksun laiminlyönnistä ja että takauksia koskevan tiedonannon 3.2 kohdan d alakohdassa mainittu edellytys ei näin ollen täyttynyt.

59. Larko väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on soveltanut tätä edellytystä virheellisesti, koska se on itse valituksenalaisen tuomionsa 95 kohdassa todennut, että komissio ei käyttänyt kumpaakaan kyseisen edellytyksen mukaisista menetelmistä eli joko verrannut takausmaksua rahoitusmarkkinoilla tarjotun takauksen viitemaksuun tai verrannut taatun lainan kokonaiskustannuksia vastaavan takaamattoman lainan markkinahintaan.

60. Larko väittää, että todetessaan tästä huolimatta, ettei riidanalaisessa päätöksessä ollut tehty ilmeistä arviointivirhettä, kun otetaan huomioon Larkon vaikea talous- ja rahoitustilanne ja se, ettei asioita tuotu esiin hallinnollisen menettelyn aikana, unionin yleinen tuomioistuin on jättänyt soveltamatta tämän tiedonannon 3.2 kohdan d alakohtaa ja samalla siirtänyt Larkolle ja Kreikan valtiolle todistustaakan siitä, että takausmaksun määrä oli asianmukainen, vapauttaen näin komission velvollisuudestaan selvittää, mikä oli takausmaksun asianmukainen määrä. Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin on Larkon mukaan rikkonut SEUT 296 artiklan 2 kohtaa, koska se ei kumonnut riidanalaisista päätöistä, vaikka siitä puuttuivat perustelut.

61. Komissio katsoo, että tämä väite on hylättävä. Yhdyn tähän näkemykseen seuraavista syistä.

25 Kuten valituksenalaisen tuomion 56 kohdasta ilmenee, muistutan, että yksityinen sijoittaja -arviointiperusteen soveltaminen perustuu taloudellisiin arviointeihin, jotka voidaan käsiteltävässä asiassa vallitsevissa olosuhteissa rinnastaa arviointeihin, joista *johdonmukaisesti toimiva asiantunteva yksityinen sijoittaja*, jonka tilanne vastaa mahdollisimman tarkasti kyseisen valtion tilannetta, olisi teettänyt ennen tällaisen sijoituksen tekemistä (ks. erityisesti tuomio 16.5.2002, Ranska v. komissio (C-482/99, EU:C:2002:294, 71 kohta ja tuomio 5.6.2012, komissio v. EDF (C-124/10 P, EU:C:2012:318, 82–84 kohta).

26 Ks. mm. tuomio 5.6.2012, komissio v. EDF (C-124/10 P, EU:C:2012:318, 82–84 kohta).

27 Ks. vastaavasti valituksenalaisen tuomion 77 kohta.

62. Ensinnäkin, kuten komissio perustellusti toteaa, unionin yleinen tuomioistuin ei suinkaan poikennut takauksia koskevan tiedonannon 3.2 kohdan d alakohdasta eikä sen osalta siirtänyt todistustaakkaa Larkolle. Kyseisessä alakohdassa nimittäin edellytetään vain, että takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta. Kuten valituksenalaisen tuomion 96–98 kohdassa todetaan, ottaen huomioon Larkon vaikea taloudellinen tilanne ja se, ettei valittaja ollut esittänyt, sen paremmin kuin Kreikan viranomaisetkaan, muodollisen tukintamenettelyn aikana seikkoja, jotka osoittaisivat, että kyseinen takausprovisio oli yhtä korkea kuin rahoitusmarkkinoilla tarjotun takauksen viitemaksu tai vastaavan takaamattoman lainan markkinahinta, komission ei tarvinnut soveltaa jompaakumpaa takausmaksun tarkan määrän määrittämiseen tarkoitetuista menetelmistä selvittääkseen, oliko takaus tämän vaatimuksen mukainen.

63. Toiseksi, siltä osin kuin on kyse SEUT 296 artiklan 2 kohdasta, on muistutettava, että asianomaiselle vastaisen toimen perusteluvelvollisuuden tarkoituksena on yhtäältä antaa asianomaiselle riittävät tiedot sen arvioimiseksi, onko toimi asianmukainen vai onko siinä mahdollisesti sellainen virhe, jonka perusteella sen pätevyys voidaan riitauttaa unionin tuomioistuimissa, ja toisaalta antaa unionin tuomioistuimille mahdollisuus valvoa toimen laillisuutta.²⁸ Velvollisuus perustella toimi on tässä yhteydessä erotettava perustelujen aineellisesta paikkansapitävyydestä.²⁹

64. Kuten komissio väittää, käsiteltävässä asiassa on todettava, että riidanalainen päätös oli kaikilta osin perusteltu. Totean myös, että vaatiessaan riidanalaisen päätöksen kumoamista Larkolla oli täydet mahdollisuudet riitauttaa niiden perustelujen paikkansapitävyys, joihin komissio kyseisessä päätöksessä tukeutui. Unionin yleinen tuomioistuin ei siis ole jättänyt huomiotta komissiolle SEUT 296 artiklan 2 kohdan nojalla kuuluvaa velvollisuutta.

65. Edellä esitetyn perusteella riskin korvaamista koskevaan arviointiperusteeseen liittyvä väite ja siten toisen valitusperusteen ensimmäinen osa, joka koskee toimenpidettä 2, on hylättävä perusteettomina.

B Neljäs valitusperuste, joka koskee toimenpiteitä 2, 4 ja 6

66. Neljäs valitusperuste kohdistuu valituksenalaisen tuomion 180–195 kohtaan ja koskee toimenpiteillä 2, 4 ja 6 myönnettyjen valtiontukien määrän määrittämistä; tarkemmin sanottuna se koskee unionin yleisen tuomioistuimen tekemää arviointia, jonka mukaan komissio saattoi perustellusti todeta takauksia koskevan tiedonannon 4.1 kohdan nojalla, että näiden valtiontukien määrä vastasi taattujen lainojen kokonaismäärää.

67. Aluksi on huomautettava, että kyseisen 4.1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa todetaan tukien määrän määrittämisestä, että ”periaate on, että valtiontukiosuudeksi katsotaan – – myönnetyn takauksen oikean markkinahinnan ja toimenpiteestä [todellisuudessa] maksetun hinnan välinen erotus”.

28 Ks. erityisesti tuomio 15.11.2012, neuvosto v. Bamba (C-417/11 P, EU:C:2012:718, 49 kohta) ja tuomio 18.2.2016, neuvosto v. Bank Mellat (C-176/13 P, EU:C:2016:96, 74 kohta).

29 Ks. erityisesti tuomio 22.3.2001, Ranska v. komissio (C-17/99, EU:C:2001:178, 35 kohta), tuomio 18.6.2015, Ipatau v. neuvosto (C-535/14 P, EU:C:2015:407, 37 kohta) ja tuomio 30.4.2019, Italia v. neuvosto (Välimeren miekkakalan pyyntikiintiö) (C-611/17, EU:C:2019:332, 48 kohta).

68. Kyseisen 4.1 kohdan kolmannen alakohdan a alakohdasta ilmenee, että laskiessaan takauksen tukiosuutta komissio kiinnittää erityistä huomiota siihen, onko lainanottaja taloudellisissa vaikeuksissa. Vaikeuksissa olevien yritysten kohdalla markkinatalouden ehdoin toimiva takaaja, jos sellainen löytyisi, veloittaisi takauksen myöntämishetkellä suuren maksun maksukyvyttömyysoletuksen takia. Jos todennäköisyys sille, että lainanottaja ei voi maksaa lainaa takaisin, nousee erityisen korkeaksi, tällaista markkinahintaa ei ehkä ole, ja että *poikkeuksellisissa olosuhteissa* takauksen tukiosuus voi osoittautua yhtä korkeaksi kuin summa, joka tosiasiallisesti takauksella katetaan.³⁰

69. Larko väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on rikkonut asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 1 kohtaa sekä SEUT 108 artiklan 2 kohtaa ja SEUT 296 artiklan 2 kohtaa katsoessaan, että takaisin perittävän tuen määrä oli riidanalaisessa päätöksessä määritetty asetuksen 14 artiklan 1 kohdan ja takauksia koskevan tiedonannon 4.1 kohdan kolmannen alakohdan a alakohdan mukaisesti.

70. Tämän valitusperusteen tueksi Larko esittää useita väitteitä, jotka eivät mielestäni vaikuta kovinkaan jäsennellyiltä eivätkä selkeiltä. Käsittäakseni nämä väitteet koskevat lähinnä kahta seikkaa: yhtäältä arviota siitä, olivatko kyseessä takauksia koskevan tiedonannon 4.1 kohdassa tarkoitettut poikkeukselliset olosuhteet, ja toisaalta arviota, jonka mukaan takauksen tukiosuus vastasi määrää, joka takauksella katettiin, siitä huolimatta, ettei Kreikan valtio ollut joutunut suorittamaan näihin takauksitoumuksiin perustuvia maksuja.

71. Ensimmäisestä seikasta Larko väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt useita oikeudellisia virheitä katsoessaan valituksenalaisen tuomion 193 kohdassa, että komissio saattoi lähteä siitä, että kyseessä olivat takauksia koskevan tiedonannon 4.1 kohdassa tarkoitettut poikkeukselliset olosuhteet.³¹

72. Larkon mukaan unionin yleinen tuomioistuin on ensinnäkin korvannut omilla perusteluillaan riidanalaisen päätöksen perustelut, jotka puuttuivat tai olivat ainakin riittämättömät, viitattuaan näihin puutteisiin valituksenalaisen tuomionsa 189, 192 ja 194 kohdassa. Unionin yleisen tuomioistuimen tältä osin esittämät perustelut ovat niin ikään ristiriitaisia ja riittämättömiä, ja unionin yleinen tuomioistuin on Larkon mukaan rikkonut SEUT 296 artiklan 2 kohtaa, kun se ei kumonnut riidanalaista päätöstä siitä huolimatta, että se oli oikeudellisesti virheellinen eikä sitä ollut perusteltu.³²

73. Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin on siirtänyt Larkolle todistustaakan siitä, olivatko kyseessä poikkeukselliset olosuhteet. Komission, jolle todistustaakka kuuluu, on yksityiskohtaisesti ja nimenomaisesti perusteltava tällaisten olosuhteiden olemassaolosta esittämänsä arvioinnit, eivätkä ne voi perustua komission ”epäilyksiin” sen suhteen, olisiko tuensaja voinut saada markkinoilta rahoitusta ilman takauksia. Unionin yleinen tuomioistuin teki siis edellytettyä näyttökynnystä koskevan oikeudellisen virheen katsoessaan valituksenalainen tuomion 186–188 kohdassa, että edellä mainittu komission perustelu oli riittävä.³³

30 Huomautan myös unionin tuomioistuimen todenneen, että silloin, kun mikään rahoituslaitos ei lainaisi yritykselle rahaa ilman valtiontakausta sen epävakaan taloudellisen tilanteen vuoksi, tukena on pidettävä yrityksen saaman taatun luoton *kokonaismäärää* (ks. tuomio 5.10.2000, Saksa v. komissio, C-288/96, EU:C:2000:537, 31 kohta).

31 Larko ei siten riitautaa tiedonannon 4.1 kohtaa sinänsä vaan sen, miten tätä kohtaa sovellettiin käsiteltävän asian tosiseikkoihin.

32 Ymmärtääkseni Larko vetoaa näissä perusteluissa sekä komissiolle ja unionin yleiselle tuomioistuimelle kuuluvan perusteluvollisuuden eli olennaisen muotovaatimuksen laiminlyöntiin että vaatimukseen, jonka mukaan unionin yleisen tuomioistuimen ja komission esittämien perustelujen on oltava *aineellisesti paikkansapitäviä* (ks. näiden erosta edellä tämän ratkaisuehdotuksen 63 kohta). Täsmennettäköön, että toimen perusteluvollisuudesta määrätään SEUT 296 artiklan 2 kohdassa, kun taas velvollisuudesta perustella tuomiot määrätään unionin tuomioistuimen perussäännön 36 artiklassa, jota sovelletaan perussäännön 53 artiklan nojalla unionin yleiseen tuomioistuimeen.

33 Ymmärrän tämän edellytettyä näyttökynnystä koskevan perustelun siten, että se koskee lähinnä väitettä, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin siirsi Larkolle todistustaakan siitä, olivatko kyseessä poikkeukselliset olosuhteet.

74. Näiden väitteiden tutkittavaksi ottamisen edellytyksistä on todettava, että mielestäni niitä ei – toisin kuin komissio väittää – ole jätettävä tutkimatta. Nähdäkseni ne eivät nimittäin koske tosiseikkojen määrittämistä,³⁴ vaan oikeudellisia kysymyksiä, jotka unionin tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan.

75. Mielestäni kyseiset väitteet on kuitenkin hylättävä perusteettomina, kuten myös komissio esittää.

76. Unionin yleinen tuomioistuin ei nähdäkseni valituksenalaisen tuomion 193 kohdassa ole lisännyt perusteluihin seikkoja, jotka eivät ilmene riidanalaisesta päätöksestä itsestään, eikä korvannut perusteluissa esitettyjä seikkoja tällaisilla seikoilla.³⁵ Kyseisessä kohdassa unionin yleinen tuomioistuin on aivan oikein tarkastellut päätöstä kokonaisuutena ja todennut, että vaikkei riidanalaisen päätöksen tiettyjen perustelukappaleiden muotoilu kaikilta osin olekaan täysin moitteeton, kyseisestä päätöksestä kokonaisuutena ja erityisesti sen 56–66 perustelukappaleesta ilmenee, että tukitoimenpiteiden myöntämisaikajankohdaksi Larko oli erittäin hankalassa tilanteessa. Näin ollen ei voida väittää, että komissio teki virheen, kun se totesi, että kyseessä olivat ”poikkeukselliset olosuhteet”, joiden vuoksi Larko ei olisi kyennyt maksamaan koko lainaa takaisin omista varoistaan.

77. Muistutan tästä, kuten myös valituksenalaisen tuomion 191 kohdassa todetaan, että takauksia koskevan tiedonannon 4.1 kohdassa tarkoitettujen poikkeuksellisten olosuhteiden olemassaolosta oli seurauksena nimenomaan se, että lainanottaja ei kyennyt maksamaan takauksella katettua lainaa takaisin omista varoistaan.

78. Komission väitetyistä ”epäilyksistä” sen suhteen, oliko Larkolla mahdollisuuksia saada rahoitusta markkinoilta ilman takauksia, on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti hylännyt tämän valittajan esittämän väitteen ja todennut valituksenalaisen tuomion 187 ja 188 kohdassa, että kokonaisuutena tarkasteltuna riidanalaisesta päätöksestä ilmenee riittävän selvästi, että komissio piti vähintäänkin epätodennäköisenä, että Larko olisi kyennyt saamaan markkinoilta lainaa ilman Kreikan valtion tukea.

79. Kuten komissio on unionin tuomioistuimessa uudelleen todennut, tämä komission kanta tulee esiin tarkasteltaessa riidanalaisesta päätöstä kokonaisuutena. Toimenpiteestä 2 on todettava, että lausetta, johon ilmaus ”epätodennäköistä” (doubtful) sisältyy, välittömästi seuraavassa lauseessa täsmennetään, että komissio on ”toisin sanoen” (in other words) katsonut, että Larko sai etua taattua lainaa vastaavan määrän, koska ilman valtiontakausta se ei olisi pystynyt saamaan markkinoilta mitään muuta takausta. Toimenpiteestä 6 on todettava, että lauseessa, johon ilmaus ”epätodennäköistä” sisältyy, viitataan samaan toimenpiteestä 2 esitettyyn päättelyyn.

80. Kuten unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 193 kohdassa todennut, on korostettava, etteivät Kreikan viranomaiset sen enempää kuin valittajakaan ole hallinnollisen menettelyn aikana millään tavoin kiistäneet komission poikkeuksellisten olosuhteiden olemassaolosta tekemää arviointia.

34 Komission mukaan unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomionsa 192–194 kohdassa todennut, että riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, että tukitoimenpiteiden myöntämisaikajankohdaksi Larko oli *erittäin hankalassa tilanteessa* muun muassa siitä syystä, että sen liikevaihto oli jatkuvasti pienentynyt ja sillä oli negatiivista pääomaa, mikä viittasi siihen, että yrityksen koko merkitty pääoma oli menetetty. Tämän yrityksen erittäin hankalan tilanteen seurauksena ”Larko ei olisi kyennyt maksamaan koko lainaa takaisin omista varoistaan”. Komissio katsoo, että riitauttamalla nämä toteamukset valittaja kyseenalaistaa unionin yleisen tuomioistuimen selvittämät tosiseikat.

35 Muistutan, että SEUT 263 artiklan nojalla nostetun kumoamiskanteen yhteydessä unionin tuomioistuimen on tutkittava ainoastaan riidanalaisen toimenpiteen laillisuus. Tämän perusteella unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä ei ole korjata mahdollista perustelujen puuttumista tai täydentää edellä mainittuja komission perusteluja lisäämällä niihin seikkoja, jotka eivät ilmene riidanalaisesta päätöksestä itsestään, tai korvaamalla perusteluissa esitettyjä seikkoja tällaisilla seikoilla (ks. myös tuomio 7.6.2006, UFEX ym. v. komissio (T-613/97, EU:T:2006:150, 70 kohta) ja tuomio 22.10.2008, TV2/Danmark ym. v. komissio (T-309/04, T-317/04, T-329/04 ja T-336/04, EU:T:2008:457, 182 kohta).

81. Edellä esitetyistä syistä on mielestäni selvää, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole korvannut komission perusteluja omilla perusteluillaan eikä siirtänyt valittajalle todistustaakkaa siitä, olivatko kyseessä poikkeukselliset olosuhteet. Unionin yleisen tuomioistuimen tältä osin esittämät perustelut eivät myöskään ole ristiriitaisia. Se, että unionin yleinen tuomioistuin on viitannut tiettyjen komission perustelujen muotoiluun, joka ei kaikilta osin ollut täysin moitteeton, tai niiden niukkasanaisuuteen, ei ole mitenkään ristiriidassa sen unionin yleisen tuomioistuimen päätelmän kanssa, jonka mukaan näissä perusteluissa ei niiden muotoilusta huolimatta ollut oikeudellisia virheitä.

82. SEUT 296 artiklan 2 kohdan osalta on todettava, että riidanalainen päätös oli kaikilta osin perusteltu.³⁶ Myös unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisessa tuomiossa esittämistä perusteluista on todettava, että kyseinen tuomio oli kaikilta osin perusteltu, mikä sitä paitsi ilmenee selvästi niistä lukuisista Larkon esittämistä väitteistä, jotka koskevat unionin yleisen tuomioistuimen esittämien perustelujen paikkansapitävyyttä. Se, että unionin yleinen tuomioistuin päätyi asiakysymyksen osalta toisenlaiseen päätelmään kuin valittaja, ei sellaisenaan merkitse sitä, että valituksenalainen tuomio oli puutteellisesti perusteltu.³⁷

83. Toisen seikan osalta voidaan katsoa, että Larko esittää kolme valituksenalaiseen tuomioon kohdistuvaa väitettä.³⁸

84. Ensinnäkin, vaikka riidanalaisen päätöksen tekohetkellä oli selvää, ettei takaussuoritusta ollut yhdessäkään tapauksessa vaadittu, unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi komission lähestymistavan, jossa se ainoastaan totesi Kreikan viranomaisten puoleen kääntymättä, ettei sillä ollut hallussaan tietoja, jotka osoittaisivat, että takaussuorituksia oli vaadittu.³⁹ Larkon mukaan unionin yleinen tuomioistuin on näin sivuuttanut komissiolla olevan velvollisuuden, joka koskee SEUT 108 artiklan liittyvien asioiden huolellista ja puolueetonta käsittelyä.

85. Toisin kuin komissio katsoo, mielestäni tätä väitettä ei tarvitse jättää tutkimatta. Pitää paikkansa, että se perustuu tosiseikkojen määrittämiseen, johon ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen.⁴⁰ Se, olisiko unionin yleisen tuomioistuimen pitänyt ottaa kyseiset tiedot huomioon, on kuitenkin oikeudellinen kysymys.

86. Tästä huolimatta katson komission tavoin, että kyseinen väite on hylättävä perusteettomana.

87. Se, vaadittiinko takaussuorituksia (vai ei), ja se, oliko lainat maksettu takaisin (vai ei), ovat nimittäin riidanalaisten toimenpiteiden myöntämistä myöhempiä tapahtumia, eikä niitä siten voida ottaa huomioon ratkaistaessa toimenpiteiden luonnetta valtiontukina sen enempää kuin tukiosuuden laskennassakaan. Unionin yleinen tuomioistuin on ollut oikeassa tullessaan tähän johtopäätökseen valituksenalaisen tuomion 181 ja 182 kohdassa asiaa koskevaan oikeuskäytäntöön viitaten.

88. Totean myös, että valittajan esiin tuomia todisteita lainojen takaisinmaksusta ja siitä, ettei takaussuorituksia ollut vaadittu, ei ollut esitetty komissiolle hallinnollisen menettelyn aikana. Tästä on muistutettava, että komission päätöksen lainmukaisuutta on arvioitava niiden tietojen perusteella, jotka komissiolla oli riidanalaista päätöstä tehdessään.⁴¹

36 SEUT 296 artiklan 2 kohdan ulottuvuudesta ks. edellä 63 kohta.

37 Ks. erityisesti tuomio 20.5.2010, Gogos v. komissio (C-583/08 P, EU:C:2010:287, 35 ja 36 kohta).

38 Täsmennän, että Larko esittää myös erilaisia riidanalaiseen päätökseen kohdistuvia väitteitä täsmentämättä kuitenkin, millä tavoin valituksenalaisessa tuomiossa on tehty oikeudellinen virhe, joten unionin tuomioistuin ei voi harjoittaa laillisuusvalvontaansa.

39 Larkon mukaan komission käytettävissä olleesta vuoden 2008 lainasopimuksesta (toimenpide 2) nimittäin ilmenee, että lainan takaisinmaksun määrä päättyi 31.3.2012 eli paljon ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä 27.3.2014. Komissiolla oli siten käytettävissään kaikki tiedot, joiden perusteella olisi voitu päätellä, että kyseinen laina oli jo maksettu takaisin. Vuoden 2010 lainasopimuksen nojalla myönnetyn lainan (toimenpide 4) takaisinmaksun oli puolestaan määrä päättyä 45 päivää riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeen. Kyseisenä ajankohtana komissio olisi siten voinut todeta, että vuoden 2011 lainasopimuksen perusteella myönnetty lainat (toimenpide 6) oli osittain maksettu jo takaisin.

40 Ks. erityisesti tuomio 1.6.1994, komissio v. Brazzelli Lualdi ym. (C-136/92 P, EU:C:1994:211, 49 kohta).

41 Ks. vastaavasti tuomio 24.9.2002, Falck ja Acciaierie di Bolzano v. komissio (C-74/00 P ja C-75/00 P, EU:C:2002:524, 168 kohta).

89. Toiseksi valituksenalaisen tuomion perustelut ovat valittajan mukaan puutteelliset, koska unionin yleinen tuomioistuin on jättänyt tutkimatta sen huomautukset, jotka koskivat yhtäältä riidanalaisen päätöksen kaikilta osin velvoittavaa luonnetta siltä osin kuin oli kyse tuomion Mediaset⁴² perusteella takaisin perittävästä määrästä ja toisaalta sitä, että komissio myönsi itse, että sen päätöksessä oli tältä osin virheitä.

90. Tästä on huomautettava, että vaikka unionin tuomioistuimen valvonnan tarkoituksena on muutoksenhaun yhteydessä erityisesti tarkastaa, onko unionin yleinen tuomioistuin vastannut oikeudellisesti riittävällä tavalla kaikkiin valittajan esittämiin väitteisiin, unionin yleiselle tuomioistuimelle asetetun velvollisuuden, jonka mukaan sen on perusteltava päätöksensä, ei voida tulkita edellyttävän sitä, että sen olisi vastattava yksityiskohtaisesti kaikkiin asian osapuolen esittämiin väitteisiin,⁴³ mikä on tilanne käsiteltävässä asiassa.

91. Kolmanneksi Larko väittää, että seuraukset, joita aiheutuu tuen määrän vahvistamisesta koko taattua lainaa vastaavan määrän suuruiseksi silloin, kun takaussuorituksia ei ole vaadittu, ovat ristiriidassa unionin tuomioistuimen sen oikeuskäytännön kanssa, jonka mukaan tuen takaisinperintää koskevilla komission päätöksillä pyritään palauttamaan ennalleen tuen maksamista edeltänyt tilanne, eikä tuen takaisinperintä voi olla seuraamus, joka ylittää tosiasiallisesti saadun edun määrän.⁴⁴

92. Tämän osalta totean vielä niiden perustelujen lisäksi, jotka olen edellä 87 ja 88 kohdassa jo esittänyt ja jotka riittävät Larkon esittämän kolmannen väitteen hylkäämiseen, että valittajan väite, jonka mukaan se veloitetaan niin sanotusti maksamaan saamansa tuki kaksinkertaisesti takaisin, on nähdäkseni virheellinen. Kuten komissio toteaa, on näet selvää, että Larko sekoittaa toisiinsa valtiontakauksen muodossa myönnettyä tukea saaneille yrityksille asetetut kaksi erilaista maksuvelvollisuutta. Yhtäältä tuensaaja on velvollinen palauttamaan saamaansa tukea vastaavan määrän valtiolle. Toisaalta kyseinen yritys on luonnollisestikin velvollinen maksamaan valtiontakauksen nojalla saamansa lainan takaisin pankille.

93. Edellä esitetystä seuraa, että neljäs valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

V Ratkaisuehdotus

94. Edellä esitetyn perusteella ja ottamatta kantaa siihen, onko muita valitusperusteita pidettävä perusteltuina, ehdotan, että unionin tuomioistuin hylkää toisen valitusperusteen ensimmäisen osan ja neljännen valitusperusteen perusteettomina. Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

42 Tuomio 13.2.2014 (C-69/13, EU:C:2014:71).

43 Ks. erityisesti tuomio 11.9.2003, Belgia v. komissio (C-197/99 P, EU:C:2003:444, 81 kohta).

44 Larko viittaa erityisesti 17.6.1999 annettuun tuomioon Belgia v. komissio (C-75/97, EU:C:1999:311, 65 kohta).